

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.22.354/2017/4.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Dr. Kovács Zsuzsanna előadó bíró
Dr. Pataki Árpád bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Petrássy Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Petrássy Miklós ügyvéd)

Az alperes:

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Hetényi Géza Kórház Rendelőintézet

Az alperes képviselője:

Dr. Farkas Zoltán jogi előadó

A per tárgya:

Személyhez fűződő jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.212/2017/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szolnoki Törvényszék 6.P.21.142/2015/29.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 200.000 (kettőszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles - külön felhívásra - az államnak megtéríteni.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes házastársánál a 2011. január 5-én készült röntgenfelvétel a tüdő bal csúcsában egy gyermektenyérynyi nagyságú árnyékot, ún. beszűrődést mutatott ki. Az alperes kórházban a kezelőorvos a röntgenlelet eredményéről a beteget nem tájékoztatta,

azt a kórházi zárójelentés sem tartalmazta. A 2012. április 26-án végzett tüdőszűrés lelete a felperes házastársa tüdejének bal felső lebenyében elváltozást mutatott. A betegnek ekkorra már fájdalmai voltak. Más vizsgálatok elvégzése után a 2012. május 15-én végzett CT vizsgálat eredménye a tüdőben nagy méretű tumort mutatott ki. Miután a házaspár előtt ismertté vált, hogy az elváltozás már a 2011. januári leleten is látható volt és őket erről nem tájékoztatták, bizalmuk megrendült az alperes intézményben és a továbbiakban a betegség kezelését Lengyelországban folytatták. A kezelések ellenére a daganat növekedett és áttért a jobb tüdőlebenyre, majd 2013. után a beteg további kezeléseket már nem vállalt. A felperes házastársa a betegség következményeként 2014. június 19-én elhunyt.

- [2] A felperes házastársa még életében, 2012-ben a Szolnoki Városi Bíróságon pert indított az alperes ellen nem vagyoni kártérítés iránt, amelyben a bíróság a 4.Pf.21.432/2014/6. számú jogerős ítéletével az alperest 10.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és kamatai megfizetésére kötelezte az alperest. A perben megállapítást nyert, hogy a felperes néhai házastársának betegsége 2011. év elején műtétre alkalmas stádiumban volt, amennyiben a beavatkozást akkor elvégzik, gyógyulási esélye 50 %-os lett volna.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A felperes keresetében 5.000.000 forint nem vagyoni kárának megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Kereseti álláspontja szerint az alperes mulasztása és azzal okozati összefüggésben bekövetkezett haláleset miatt sérült a teljes és egészséges családban éléshez, valamint az egészséghez fűződő személyiségi joga, pszichés egészségkárosodást szenvedett el és krónikus gyászreakció alakult ki nála.
- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Nem vitatta, hogy felelősség terheli a felperes néhai házastársának halála miatt. Álláspontja szerint a felperes magatartása is közrehatott a kialakult állapotában, neki felróható, hogy az előírt pszichiátriai kezelésen nem vett részt.

Az első- és másodfokú ítélet

- [5] Az elsőfokú bíróság - kiegészített - ítéletével az alperest a felperes részére 3.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította és rendelkezett az elsőfokú eljárási költség és illeték viseléséről. A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy a sérelemdíjra való utalást mellőzte, rendelkezett továbbá a

fellebbezési eljárási illeték viseléséről.

- [6] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy a perben a jogsértő magatartás időpontjára tekintettel az új Ptk. hatálybalépésével kapcsolatos 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptké.) 8. § (1) és (2) bekezdései alapján a régi Ptk. 348. § (1) bekezdése és 339. § (1) bekezdése az irányadó. Az alperes nem vitásan a kártérítési felelősségét megalapozó módon mulasztott, amikor a 2011. január 5-én észlelt tünetek ellenére - az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 77. § (3) bekezdésében foglalt gondossági mérce megsértésével - nem tette meg a szükséges intézkedéseket, nem kezdte meg a beteg kezelését és a vizsgálat eredményéről a felperest és házastársát nem tájékoztatta. A késedelem következményeként a beteg elvesztette esélyét a gyógyulásra, mert akkor még a daganat műtéti úton való eltávolításával a végleges gyógyulás esélye 50 % lett volna, 2012. tavaszára azonban a beteg már nem volt operálható. A gyógyulási esély elvesztése következtében sérültek a felperes Ptk. 75. § (1) bekezdésében és 76. §-ában védett személyhez fűződő jogai.
- [7] A másodfokú bíróság - egyetértve az elsőfokú bíróság álláspontjával - kifejtette, hogy a gyógyulásra való esély elvesztésénél a károkozót terhelő olyan tevékenység vagy mulasztás értékelhető, amely okozati összefüggésben áll a gyógyulási esély csökkenésével vagy elvesztésével. Az előzményi perben sem volt vitatott az a tény, hogy a néhai halála nem az alperes felróható magatartásával áll okozati összefüggésben. Az alperes felróható mulasztása az időben szükséges vizsgálatok, műtéti beavatkozás elmaradásában és a tájékoztatási kötelezettség megszegésében jelölhető meg, amellyel okozati összefüggésben a gyógyulásra való esély elvesztése és nem a halál, mint végeredmény állapítható meg kárként. Ebből következően az alperes károkozó magatartása a felperessel, mint hozzátartozóval szemben sem lehet más, az előzményi perben megállapítottaktól eltérő. A felperes teljes családban éléshez fűződő joga a házastárs halálával sérült, amely az alperes felróható magatartásával - a fentiekből következően nem áll közvetlen okozati összefüggésben. Ebből következően az elhúzódó patológiás gyászreakció a nem vagyoni kártérítés megítélése során nem volt értékelhető, mert az a házastárs elvesztéséhez, a halál bekövetkezéséhez kapcsolódik. Kétségtelenül sérült ugyanakkor a felperes egészséghez és egészséges családban éléshez fűződő személyiségi joga, mivel a gyógyulási esély elvétele nyilvánvalóan fokozott lelki és fizikai igénybevételt jelentett számára a házastársának orvosi kezelése alatt, tudva azt, hogy a daganat in operábilissá vált. A gyógyulási esély elvesztéséhez ekként kapcsolódó személyiségi jogsérelem fokához, súlyosságához, időszakához mérten - figyelembe véve a házastárs súlyos betegségével járó fokozott lelki megterhelést is, ami harmonikus házasságban nyilvánvalóan erőteljesebb - az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összege arányos,

a hátrányok kompenzálására elégséges.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[8] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, tartalma szerint, annak hatályon kívül helyezése és az alperes terhére megállapított marasztalás összegének a keresete szerinti felemelése érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint a másodfokú bíróságnak az indokolásból következő álláspontja, miszerint a házastárs elvesztésének és az ebből fakadó megözvegyülésnek, és az életminőség, életvitel, életlehetőségek romlásának, mint nem vagyoni hátrányoknak a kompenzálására az alperes nem köteles, ellentétes az irányadó ítélkezési gyakorlattal, illetve a teljes kártérítés elvével. A Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a gyógyulási, túlélési esély csökkenése, illetve elvétele nem az okozatosság, hanem a felróhatóság körében nyerhet értékelést. A Kúria Pfv.III.22.388/2016/6. számú ítéletében kifejtettekéből is az következik, hogy a perbeli esetben az alperes a felperes férjének haláláért, ennek következtében a felperes teljes családban éléshez fűződő jogának sérelméért, mint következményes nem vagyoni hátrányok anyagi kompenzálására köteles. Az ítélkezési gyakorlat a házastárs elvesztését köztudomású nem vagyoni hátrányként fogadja el. A megítélt nem vagyoni kártérítés összege a házastárs elvesztése esetén „átlagos” esetben bekövetkező nem vagyoni hátrányok kompenzálására alkalmas. Az adott esetben a házastárs elvesztése az általában bekövetkező nem vagyoni hátrányokon jelentősen túlmutat (betegségi szintet elérő pszichés kórállapot, folyamatosan fennálló, elhúzódó gyászreakció; lengyel származású felperes otthontalanság érzése; a felperes életmódja gyökeresen megváltozott; a haláleset óta a család szétszakadt), amely a megítéltnél magasabb összegű kompenzációt indokol. Tévesen vette figyelembe az elsőfokú bíróság azt a tényt, hogy a felperes nem állt rendszeres pszichiátriai kezelés alatt. Az igazságügyi pszichológus szakértő által is megállapított betegségbelátás hiánya a pszichiátriai kórállapot része, amely nem tudatos, így nem felróható magatartás. Az ár-, értékviszonyok alapul vételével megállapított kártérítés összege, figyelemmel a kamat beszámításával károkozás időpontjára vetített mértékére, aránytalan kompenzáció az elszenvedett nem vagyoni hátrányokért.

[9] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[10] A Kúria a jogerős ítélet érdemi döntésével részben eltérő indoklás mellett értett egyet.

[11] A másodfokú bíróság abból kiindulva, hogy az alperes károkozó magatartása a felperessel, mint hozzátartozóval szemben sem lehet

az előzményi perben megállapítottaktól eltérő, tévesen jutott arra a következtetésre, hogy mivel a néhai halála az alperes felróható magatartásával nem áll közvetlen okozati összefüggésben, ezért a bekövetkezett halállal összefüggő teljes családban éléshez fűződő jog sérelme a hozzátartozó részéről nem érvényesíthető. Az okozati összefüggésnek ugyanis nem az alperes felróható magatartása és a felperes hozzátartozójának halála között kell fennállnia, hanem a mulasztás és a túlélési esély elvesztése között. Ezért, amint arra a felperes is helytállóan hivatkozott, az ítélkezési gyakorlat szerint a gyógyulási, életben maradási esély elvesztésének vizsgálata nem az okozati összefüggés, hanem a felróhatóság körébe tartozik. A Kúria a Pfv.III.22.388/2016/6. számú ítéletében rámutatott arra, hogy téves az az álláspont, hogyha a beteg halála nem áll az orvosi műhibával szerves összefüggésben, a halál beállta, mint kár a hozzátartozó elvesztése miatti kártérítési igény körében nem értékelhető; a kártérítési kötelezettség terjedelmére nem lehet kihatása, annak, hogy a kártérítési felelősség a gyógyulásra, túlélésre való esély elvesztésén, csökkenésén alapul; a teljes kártérítés elve alapján a károkozó ilyen esetben is köteles a Ptk. 355. § (4) bekezdésében felsorolt kárelemek megtérítésére. Mindebből következően nem zárható ki, hogy ugyanaz a felróható magatartás az eredményét illetően a beteg és a hozzátartozó esetében eltérő személyiségi jogi sérelmet okozzon. Ezért a felperes az alperes felróható mulasztásával összefüggésben a teljes családban éléshez fűződő jogának sérelme miatt megalapozottan érvényesített igényt.

[12] Nem találta ugyanakkor a Kúria a bekövetkezett hátrány kompenzációjaként megállapított nem vagyoni kárpótlás összegét indokolatlanul aránytalannak. Mindazok a szempontok alapján, amelyeket a másodfokú bíróság az egészséghez és az egészséges családban éléshez fűződő személyiségi jog sérelmével elszenvedett hátrány körében értékelte - az elsőfokú bíróság által a teljes családban éléshez fűződő személyiségi jog sérelmének figyelembe vételével is - megállapított kártérítés összege az ítélkezési gyakorlatnak megfelel. Az eljáró bíróságok mérlegelése nem volt kirívóan okszerűtlen, a Pp. 206. § (1) és (3) bekezdéseinek megsértése nem volt megállapítható.

[13] A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[14] Ptk. 348. § (1) bek., 339. § (1) bek., 355. (4) bek.
Pp. 206. §

Záró rész

[15] Az alperesnek áthárítható felülvizsgálati eljárási költsége nem merült fel. A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperes köteles az államnak megtéríteni.

Budapest, 2019. január 9.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k.
előadó bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

S.K.

bírószági ügyintéző